

25-12-29

Regeringskansliet/Infrastrukturdepartementet

Diarienummer LI2025/01587

Remissyttrande över Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037

li.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Detta remissvar är utarbetat av Kungliga Automobil Klubbens (KAK) expertråd under ledning av P-O Hedman.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mail
kontakt@kak.se

Telefon
08-678 00 55

Remissyttrande över Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037

Bakgrund

Den nationella planen för transportinfrastrukturen innehåller åtgärder för att underhålla statlig infrastruktur. Kungliga Automobil Klubben, KAK, berörs främst av de avsnitt som handlar om vägarna och kommer därför att fokusera på detta i vårt svar. Vi uppskattar möjligheten att få inkomma med synpunkter.

Sammanfattning

KAK tillstyrker förslagen i huvudsak, men vill lämna nedanstående synpunkter.

- Givet rådande resmönster där vägtrafiken och personbilen är dominerade bör väginfrastrukturen prioriteras mer än i planförslaget.
- Det är välkommet att projekt som visar sig alltför olönsamt ska kunna lyftas ut ur planen.
- Trafikundervisningen bör stärkas redan i skolan och tydliga kunskapskrav införas.

Synpunkter

Transportsektorn består av olika sammanlänkade delar. De fyller olika funktioner och täcker olika behov i samhället. Inget av dem kan plockas bort, då faller det hela samman. Som enskilda individer rör vi oss mellan flera olika trafikslag dagligen. Vi kanske åker bil till pendeltåget för att sedan gå från stationen till arbetsplatsen. Samhället skulle inte fungera en dag utan transporter. Personbilens flexibilitet svårslagen och därför dominerar den personresorna i dagsläget. Nio av tio personresor görs på väg och åtta av tio görs med bil. Detta måste naturligtvis planeringen ta hänsyn till.

Prioritera rätt och prioritera vägarna

Den ökade ramen i är mycket välkommen. Underhållsmedlen har under lång tid varit lägre än vad som krävts för att hålla infrastrukturen i gott skick. Nu tas steg i rätt riktning och det är klokt att den infrastruktur vi har prioriteras och att betydande resurser läggs på underhåll.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mail
kontakt@kak.se

Telefon
08-678 00 55

Dock kan vi konstatera att ramarna för vidmakthållande respektive utveckling av järnvägen ökat med 140 respektive 240 procent sedan planen 2010–2021, men ramen för vidmakthållande väg hade ökat med 26 procent fram till nu gällande plan (2022–2033), men har i och med det nya planförslaget ökat med 90 procent jämfört med planen 2010–2021. Namngivna järnvägsinvesteringarna cirka 340 miljarder kronor och de namngivna väginvesteringarna cirka 70 miljarder kronor. Givet vägtrafikens överväldigande majoritet av transportarbetet syns denna fördelning av resurser något skev. Vägarna borde prioriteras mer än i planförslaget.

Det har skett något av ett paradigmskifte i jämförelse med förra planen. Om ett projekt visar sig alltför olönsamt samtidigt som det finns mer akut angelägna projekt bör de kunna lyftas ut ur planen, vilket Trafikverket numera tycks medvetna om. Det är mycket välkommet. Prioriteringarna måste utgå ifrån samhällsekonomiska kalkyler och inte flyktiga politiska viljor eller särintressen.

Underhåll av befintlig infrastruktur är prioriterat i nuläget. Men fyrstegsprincipen som utgår ifrån att nybyggnation alltid är det sista alternativet blir dock problematisk i längden. Mer ny infrastruktur behövs i takt med att transportarbetet ökar, vilket alla prognoser pekar på. Nybyggnation bör vara ett bra alternativ oftare än vad som är fallet i dagsläget.

Trafiksäkerhet och klimat

Bilen utvecklas och förbättras ständigt och bästa möjliga förutsättningar måste skapas för att de tekniska framstegen ska komma till nytta på bästa sätt. Elbilen är oerhört viktig men även elhybrider, nya bränslen, räckviddsförlängare behövs för att få fler att köpa bilar med lägre utsläpp. Realism, både för mobilitet och minskade utsläpp måste råda.

Fordonen blir allt säkrare, vilket bilisterna är med och betalar för som konsument. Då är det viktigt att staten tar sitt ansvar för säkrare infrastruktur. Trafikkunskaperna bland övriga trafikanter måste stärkas, inte minst bland barn och unga. Trafikundervisningen bör utvecklas redan i skolan och tydliga kunskapskrav införas. Kunskaper motsvarande teoriutbildning för körkort innan avslutade gymnasiestudier bör vara målet.

Parkering

Frågan om tillgången till parkering i första hand en kommunal fråga, men likväl en viktig del av hela transportsektorn. Bilen är en förutsättning för tillgänglighet och mobilitet både på landsbygden och i städerna. I takt med att urbaniseringen alltmer riktas mot stadsnära

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mail
kontakt@kak.se

Telefon
08-678 00 55

boenden och inte boende i stadskärnan finns risk att även arbetsplatser och annan service omlokaliseras för att nå lättare med bil. Då krävs smarta parkeringslösningar.

Tre av fyra svenskar anser att bostadsområden ska ha tillräckligt med parkeringsplatser för både boende och besökare, enligt undersökningar som KAK gjort. Dialog med kommunerna borde föras i syfte att garantera tillgången till parkering. Tillgång till parkeringsplats med laddning är avgörande för att välja elbil. Svårigheten att skapa möjligheter för laddning i städer är ett stort hinder mot omställningen till mer elektrifierad trafik.

Robust infrastruktur som håller ihop

Samhället fungerar inte utan transporter. Därför är det viktigt att infrastrukturen anpassas för att även fungera i tider av kris och en orolig omvärld. Stärkt resiliens måste eftersträvas. Vägar är oftast den mest motståndskraftiga infrastrukturen i krissituationer tack vare sin flexibilitet. Trafik kan i regel ledas om och även då kapaciteten är nedsatt av olika anledningar brukar vägarna i varje fall delvis vara brukbara. All form av infrastruktur behövs, men det ligger en risk att göra landet alltför beroende av spårtrafik. Ett exempel är den stora urspårningen på Malmbanan i december 2023 som orsakades av en skada i ett hjul. Trafiken stod still i 65 dagar med förlorade intäkter på cirka 100 miljoner kronor om dagen under stoppet. Den typen av känslighet i systemet måste minimeras.

Det är också viktigt att infrastrukturen hänger ihop genom stråk, vilka med fördel bör korsa gränserna, inte minst för att stärka det nordiska samarbetet. Det är viktigt att arbetet med att ta fram en beredskapsstrategi för det nordiska transportsystemet stärks. På så sätt kan bland annat det nordiska samarbetet kring gränsöverskridande transportinfrastruktur utvecklas som inte minst är viktig för totalförsvaret. I det sammanhanget blir det också betydelsefullt att kalkyler och samhällsekonomiska beräkningar av nytta med infrastrukturprojekt harmoniseras mellan våra olika länder. Så underlättas gemensamma projekt och gränsöverskridande stråk kan komma till stånd.

För att processerna ska bli effektiva är det viktigt att förmågan att praktiskt genomföra byggnationer och projekt stärks. Då krävs god tillgång på maskiner och verktyg. Störningarna under byggnationstiden kan på så sätt minimeras.

Helheten måste hänga ihop för en robust transportsektor nu och i framtiden.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mail
kontakt@kak.se

Telefon
08-678 00 55